

Weekklapper.

De Vlamingen, die de verslagen over de Kamer van volksvertegenwoordiging lezen, zullen met verbazing uit de rede van eenige Walen vernomen hebben, dat de Walen in ons land verdrukt worden... 't Is dat wij het niet zien! Neen, wij zijn blind... We klagen... In 't leger is alles Vlaamsch, de meeste officieren kennen geen Fransch, de generaals ook niet; enkelen spreken wat « gebruikelijk Waalsch », wat militair Fransch, maar legerorders, bevelen, besturen, alles is Vlaamsch! De Waalsche soldaten zijn niet thuis in de kazernen. Ze worden uitgelachen om hun Fransch... In de Kamer spreekt de voorzitter altijd Vlaamsch, en de meeste redevoeringen zijn in dezelfde taal. Als een Waal het waagt zijn Fransch uit te halen, maken de Vlamingen lawaai, lachen ze of trekken naar de drinkzaal.

In Wallonië spreken de treinwachters Vlaamsch, roepen en vragen ze alles in 't « flaminis » en de reglementen en dienststukken in de Waalsche staties zijn ook allemaal Vlaamsch. En als een arme Waal wat vraagt, klinkt het « Versta niet ».

De vier hoogeschoolen zijn Vlaamsch. De Walen, die dokter, advocaat, ingenieur willen worden, enz., moeten hun studies doen in 't Vlaamsch. De Walen vragen al lang om een Fransche hoogeschool, maar ze krijgen er geen... Toch, wij Vlamingen, zijn goede jongens, 'en omdat ze in Wallonië zoo zagen en het volk ophitsen, zullen we hun een brok hoogeschool geven, te Bertrix of Durbuy. En we zullen 't geld bijeen schooien in de gemeenten van 't land.

Lezer, als ik dit schrijf, denk ik aan een prent uit onzen kindertijd : de verkeerde wereld. En wat ik hoor over de Walen, is een omgekeerde toestand. Maar moest ge redenaars in de Kamer gelooven, dan worden de Walen zoo verdrukt. Ja, dergelijke praat vertellen die heeren voor hun 12,000 frank per jaar! 't Is een droevige toestand met onze hoogeschoolkwestie... Hoe zal men ze oplossen. Het schijnt moeilijk den Vlaming recht te doen. En ik peins aan wat Hugo Verriest zei over den plicht der grooten jegens den kleinen, der geleerden jegens de minder ontwikkelden. Zonder hoogeschool kan er geen beschaving van boven naar beneden druppelen. Ik denk in 't bijzonder aan Hugo Verriest, omdat we op 25 November zijn 82^{en} verjaardag zouden gevierd hebben, hadde de doco ons den goeden pastor van te lande niet ontruk.

Den 25^{en} November is het Sinte Catharinadag. Catharina of Kathelijne is een naam, die in Vlaanderen veel voor komt. Men verkort of verandert dien naam ook tot, Triene, Kaatje, Kato, Trijntje. De H. Catharina werd in Alexandrië, in Egypte uit Koninklijken bloede geboren.

't Was in dien tijd — de 4^e eeuw — dat keizer Maximus de Christenen vervolgde en de maagd hem met zulke welsprekendheid de waarheid van

haar geloof bewees, dat de vorst vijftig geleerden samen riep om haar te weerleggen. Doch, Sinte-Catharina bekeerde al die filosofen. Maximus liet haar geeselen en kerkeren en dan op een wiel binden, beslagen met nagels en ijzeren punten. Toen het wiel begon te draaien, brak het rad. De Keizer liet de maagd dan onthoofden en uit de wonde liep melk in plaats van bloed ten teeken van haar zuiverheid. En de legende beschrijft verder hoe engelen het lichaam wegnamen en naar den berg van Sinai droegen en het daar begroeven.

Men begrijpt nu, waarom de dichters en redenaars en ontelbare rederijkerskamers haar tot patronesse kozen. En velen, die met wiel- en draaiwerk bezig zijn, als wagenmakers, wollenwevers, spinners of spinnetten, wevers, twijnders, pottenbakkers, gedenkend het wiel, hadden de maagd tot beschermheilige. Om haar geleerdheid en zuiverheid werd ze in de meisjesscholen gevierd en aan de kust zong men weleer :

Sinte Katuryne
Doet de zonne schijnen,
Doet de regen overgaan
Dat alle wijze meiskens naar schole gaan.
Wie gaat ze leeren ?
Onze Lieven Heere.
Wie gaat ze douwen ?
Wie gaat ze slaan ?
Sinte Bastiaan,
Met zijn zilveren schuimspaan.

Men dient Sinte-Catharina tegen een bekende velziekte in Vlaanderen, Kathrinewiel genoemd, en daarvoor gebruikte men de blaren van Sinte-Karijn of Sinte-Kathrijnskruid.

Als het op Sinte-Catharina « vriest, zoo vriest het zeven weken lang », zeggen de boeren. Laat ons hopen, dat het niet waar is, want op den ochtend van Sint-Catharinadag lag er toch hier en daar een vleugje ijs. Deze week voerde ons tot December en op den 1^{en} van die maand vierden de smeden hun patroon Sint-Elooi. Sint-Elooi werd in 585 in Frankrijk geboren. Hij bestuurde de geldmunt van den koning. Hij smeedde goud en zoo werd hij later als patroon der smeden gekozen.

In 640 werd hij tot bisschop gekozen van de vereenigde bisdommen Noyon en Doornik. Hij ging toen het Christendom prediken in 't Brugsche Vrije, te Roeselare, Kortrijk, Hulst, Texel. Hij liet volgens de eerste overlevering de kerk bouwen tusschen Oudenburg en Rodenburg (Aardenburg), daar waar Brugge ontstond.

Hij werd de patroon van goud-, zilver- en hoefsmeden, van diamantzetters en ketelblusschers en zijn feestdag werd alom gevierd. In de St-Elooi-kapel, aan het einde der Smeestraat te Brugge, bezat men een relikwie van

hem, besioten in een zilveren hamer. Op St-Elooi's dag werden de paarden voor de deur van de kapel gebracht; de proost van 't smeden-ambacht gaf er elk ros een klop op den kop met den hamer, en de dieren draafden dan door de Smeestraat, langs de vesten, tot weer voor de kapel. Maar die plechtigheid onttaardde dermate, dat men ze in 1872 om de misbruiken afschafte.

Te Ieperen was het de bisschop die de paarden met den hamer zegende. Te Beerst, Rollegem, Ramskapelle en Fine kwamen de ruiters processiegewijs Sint-Elooi vereeren.

De hamer zal wel een kerstening zijn van den hamer van Tor, den god onzer heidensche vaders, naar wien Torhout (bosch van Tor) genoemd werd.

Te Eessen in de parochiekerk hing (is ze gespaard?) een luikschilderij, die in 18 smaldeelen Sint-Elooi's leven verbeeldde en het schoonste sieraad van het bedehuis was. Oorspronkelijk behoorde ze aan de groote kerk van Dixmuiden. Maar hoe ging het over een eeuw met kunstschaten? Zoo werd ook deze schilderij verkocht aan de juffers Seys, die school hielden in de Beerststraat. De schilderij verhuisde weldra naar den zolder en werd er maar eens afgehaald bij de groote wasch om er kuipen op te zetten. Zoo zag ze pastoor Bertijn Courtois, een kunstkenner; hij kocht ze voor 30 frank en schonk ze in 1840 aan de kerk te Eessen. Het gewrocht dagteekent van de 16^e eeuw. Twee luiken hadden veel geleden van de kuipen.

Pol Lamme had ook Sint-Elooi gevierd en kwam zeer laat uit de herberg; hij vroeg aan een voorbijganger, voor wien hij bleef staan waggelen:

— Weet ge de smidse niet van Pol Lamme?

— Maar gij zijt Pol Lamme zelf!

— Ik vraag u niet of ge Pol Lamme kent, maar of ge de smidse van Pol Lamme weet staan en zoo ja, breng er mij eens naar toe.

En nu zijn we in de Wintermaand, die Sinterklaai tot ons brengt. Ouders, verblijd dan uw kinderen met boekjes uit **A. HANS Kinderbibliotheek**. Gij kunt ze bij dagbladverkoopers krijgen of aan het adres van dit blad. Ze vormen een schoon geschenk. Er zijn reeds 21 deeltjes, allen afzonderlijk te verkrijgen aan 50 centiemen het stuk. En er staan prenten in. Dien raad geef ik u ook voor naamdagen der kinderen, Kerstfeest, enz.

Niets bijzonders.

— Ik hoor, dat Marconi nu een instrument uitgevonden heeft, dat vijfhonderd woorden per minuut kan spreken.

— Niets bijzonders. Ik heb zoo'n instrument getrouwd.

Andere tijden, andere zeden.

Uit een brief: Voor wij getrouwd waren, wierp mijn vrouw slechts veriefde blikken op mij, tegenwoordig werpt zij alles wat voor de hand ligt.

N^r 5. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr.

2 December 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

